

Magdalena Błażejewska

<https://orcid.org/0000-0001-9396-2759>

emblazejewska@gmail.com

<http://dx.doi.org/10.18778/8220-114.7.17>

Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN, Wydział Humanistyczny,
Instytut Filologii Polskiej, Katedra Dydaktyki Literatury
i Języka Polskiego, ul Podchorążych 2, 30-084 Kraków

SPOSOBY WYKORZYSTANIA PIOSENKI W NAUCZANIU JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO/DRUGIEGO

Słowa kluczowe: język polski jako obcy, glottodydaktyka, muzyka, piosenka

Streszczenie. Artykuł dotyczy sposobów wykorzystania piosenek w nauczaniu języka ze szczególnym uwzględnieniem języka polskiego jako obcego i drugiego. We wstępie zarysowano spojrzenie na rozwój współczesnej techniki, który jest powiązany z rozwojem glottodydaktyki i metod nauczania języków obcych. Ukazano również w ogólnym zarysie teorię inteligencji różnorakich Howarda Gardnera, w którą doskonale wpisuje się idea wykorzystania piosenki w procesie nauczania języka. W części głównej przedstawiono sposoby wykorzystania utworów muzycznych podczas zajęć z języka polskiego jako obcego. Są one podzielone na 4 kategorie (klasyfikacja własna), pod względem stopnia zaawansowania językowego uczniów oraz rodzaju materiału audio-wizualnego. Uwzględniono również czas i miejsce danego sposobu nauczania w jednostce lekcyjnej i usytuowanie jej w programie nauczania na danym poziomie językowym. Kolejna część tekstu podkreśla korzyści płynące z posługiwania się piosenkami podczas procesu nauczania języka polskiego.

W obecnych czasach, w dobie rozwoju komputerów i nowych technologii, coraz więcej młodych osób o wiele lepiej odnajduje się w świecie internetu, filmów i muzyki niż papierowych książek czy zeszytów. Nauczanie języków obcych powinno podążać za tymi trendami, co już zaczyna się powoli dziać. Coraz częściej przechodzimy od metod tradycyjnych (gramatyczno-tłumaczeniowej, audiolingwalnej) do bardziej współczesnych (kognitywnej, komunikacyjnej). W efekcie staramy się

korzystać z coraz to nowszych zdobyczy techniki. W dobie stron internetowych i serwisów takich jak YouTube czy Spotify mamy coraz lepszy dostęp do muzyki i niezwykle cennego środka dydaktycznego, jaki może stanowić piosenka.

1. WSTĘP

Aktualnie piosenka jako pomoc w nauczaniu języka obcego jest dość często używana. Jest to widoczne np. w podręcznikach do języka angielskiego (m.in. *English File, Sparks*), w których to ćwiczenia z piosenkami znajdują się w niemal każdej jednostce lekcyjnej. Tendencja ta nie jest wciąż wystarczająco rozwinięta na gruncie nauczania języków słowiańskich, w tym języka polskiego jako obcego. W podręcznikach piosenki pojawiają się znacznie rzadziej, a z doświadczenia zawodowego autorki jako lektorki języka polskiego oraz języka rosyjskiego wynika, że wielu lektorów nie wykorzystuje tego typu ćwiczeń w ogóle albo wykorzystuje je bardzo rzadko.

Praca z piosenkami może być przyjemna i korzystna, ale pod warunkiem odpowiedniego użycia tego typu materiałów. Poniżej zostaną przedstawione wybrane sposoby wykorzystania piosenek w nauczaniu języka polskiego jako obcego/drugiego. Warto zacząć rozważania na temat piosenki w glottodydaktyce od teorii inteligencji wielorakich Howarda Gardnera. Zakłada ona, że każdy człowiek posiada kilka rodzajów inteligencji, rozwiniętych w różnym stopniu. Inteligencje tworzą indywidualny i niepowtarzalny profil ludzkiego umysłu, a profil ten może się zmieniać i ewoluować z biegiem lat. Wszystkie inteligencje wpływają na siebie i współpracują ze sobą w różnych konfiguracjach, a rozwijać je można za pomocą różnych ćwiczeń. Inteligencje są pewnego typu potencjałami, które można aktywować poprzez działanie. Wszystkie są również równoprawne (Gardner 2009). Autor koncepcji wyróżnia następujące typy inteligencji:

- językową (zainteresowanie światem słowa mówionego i pisanego, wrażliwość na rymy, znaczenie słów, dźwięki),
- matematyczno-logiczną (zainteresowanie światem symboli matematycznych i liczb, świat odbierany poprzez ciągi zdarzeń),
- ruchową (zdolność wykorzystania własnego ciała, świat odbierany poprzez kontakt fizyczny z otoczeniem oraz ruch),
- wizualno-przestrzenną (zdolność do tworzenia w umyśle obrazów, świat odbierany poprzez formy przestrzenne),

- muzyczną (łatwość tworzenia i odbierania muzyki, dostrzeganie i rozumienie utworów muzycznych, świat odbierany poprzez dźwięki, rytm i melodię),
- przyrodniczą (zdolność rozpoznawania i kategoryzowania przedmiotów oraz dostrzeganie wzorców w naturze, świat odbierany przez otoczenie i środowisko naturalne),
- intrapersonalną (wysoka samoświadomość, zdolność do refleksji, poszukiwanie odpowiedzi na trudne pytania, świat postrzegany przez pryzmat własnej osoby),
- interpersonalną (zdolność do wchodzenia w interakcje społeczne, empatia, umiejętność wypracowywania kompromisów, świat postrzegany przez pryzmat drugiej osoby),
- emocjonalną (umiejętność odczuwania i przekazywania własnych emocji, świat postrzegany przez pryzmat własnych emocji) (Gardner 2009, s. 20–33).

Jak się okazuje, piosenka w procesie nauczania języka polskiego jako obcego, użyta w odpowiedni sposób, może wpłynąć na aktywizację każdego typu inteligencji, a w konsekwencji jest świetnym materiałem dydaktycznym dla właściwie każdego ucznia, bez względu na wiek i poziom językowy.

Warto również przywołać tu typy materiałów audiowizualnych, wykorzystywanych w nauczaniu języków (podział uwzględniający rolę nauczyciela w ich preparacji):

- materiały przygotowane na potrzeby ucznia (stworzone tylko i wyłącznie dla celów nauczania),
- materiały dostosowane do potrzeb ucznia (materiały ogólnodostępne, ale nieco zmienione, aby można je było wykorzystać w nauczaniu),
- materiały autentyczne (materiały ogólnodostępne, w żaden sposób niemodyfikowane) (Dyduchowa 1988, s. 102).

Piosenkę możemy zaklasyfikować do materiałów dostosowanych do potrzeb ucznia lub materiałów autentycznych – w zależności od sposobu, w jaki wykorzystamy ją na zajęciach. Poniżej zostaną przedstawione 4 typy sposobów wykorzystania piosenek. Dwie pierwsze grupy można przyporządkować do grupy materiałów dostosowanych do potrzeb ucznia. Trzeci typ to materiał dostosowany do potrzeb ucznia lub naturalny. Ostatnia grupa będzie należała do materiałów autentycznych.

2. ĆWICZENIA Z WYKORZYSTANIEM PIOSENEK

Przed opisem każdego z typów ćwiczeń warto wyjaśnić kilka prawidłowości dotyczących każdego z nich. Przede wszystkim wszystkie piosenki wykorzystywane na zajęciach językowych powinny być związane w jakiś sposób z tematem lekcji. Ćwiczenia z wykorzystaniem piosenki mogą pojawiać się w różnych fazach zajęć. W zależności od tego, w której fazie lekcji wystąpi dane ćwiczenie, będzie ono spełniać różne funkcje.

Piosenka wykorzystywana na samym początku lekcji zazwyczaj ma za zadanie przypomnieć treści gramatyczne bądź leksykalne. Przed przeprowadzeniem takiego ćwiczenia warto przypomnieć krótko, o czym była ostatnia lekcja. Piosenka wykorzystywana w środkowej fazie lekcji może pełnić różne funkcje, np. przećwiczenie przerabianego materiału, wykorzystanie nowo poznanych słów lub konstrukcji gramatycznych w praktyce, ćwiczenia kreatywne na bazie nowego materiału. Piosenka wykorzystana w ostatniej fazie zajęć odgrywa rolę powtórzenia i podsumowania materiału z danej lekcji. Należy również pamiętać o tym, że tematyka piosenki i treść jej tekstu powinny być związane z tematem lekcji, nie mogą być oderwane od kontekstu i warto, aby uczniowie byli wprowadzeni w tematykę piosenki.

2.1. TYP 1 – SŁUCHANIE SELEKTYWNE

Ten rodzaj pracy z piosenką może być zastosowany już na poziomie A1, dla wszystkich grup wiekowych. Uczniowie mają za zadanie wysłuchać z tekstu piosenki konkretne frazy lub konstrukcje gramatyczne. Możemy tutaj zastosować takie polecenia jak: „Ile czasowników w formie bezokolicznika jest w piosence?“, „Ile liczebników ukryło się w piosence?“ czy „Ile nazw zwierząt możemy znaleźć w piosence?“. Następnie włączamy uczniom piosenkę, aby mogli wykonać polecenie. Można przygotować specjalne karty do liczenia słów lub konstrukcji. Oczywiście polecenia mogą być modyfikowane, w zależności od tematyki przerabianej na zajęciach i poziomu językowego uczniów. Warto mieć przygotowany wydruk tekstu piosenki – czasami zdarza się tak, że dla uczniów (szczególnie na początkowych poziomach nauki) ćwiczenie może okazać się trudne. Wtedy podczas drugiego przesłuchania piosenki możemy rozdać uczniom tekst, aby słuchali nagrania, jednocześnie śledząc tekst wzrokiem. Wydrukowany tekst może służyć również dokonaniu przez uczniów autokorekty. Ten typ zadań ćwiczy głównie umiejętności słuchowego lub słuchowo-wzrokowego odbioru tekstu.

2.2. TYP 2 – UZUPEŁNIANIE LUK

Jest to chyba najbardziej rozpowszechnione ćwiczenie związane z wykorzystaniem piosenek w nauczaniu języków. Jednakże nie wszyscy nauczyciele konstruują je w poprawny sposób. W pierwszej kolejności zwróćmy uwagę na to, na czym polega zadanie tego typu. Uczniowie dostają karty pracy z tekstem piosenki, w którym niektóre słowa zastąpione są lukami. Mają za zadanie uzupełnić brakujące słowa ze słuchu. Piosenkę odtwarzamy zazwyczaj dwa razy, aby nawet słabsi uczniowie mieli szansę uzupełnić ćwiczenie. Jeżeli chodzi o praktykę, niejednokrotnie spotykamy się z sytuacją, w której nauczyciel przygotowując karty pracy, wykreśla z tekstu przypadkowe słowa. Nie jest to poprawne. Aby takie ćwiczenie miało sens i wartość dydaktyczną, należy przede wszystkim dobrać odpowiednią piosenkę do tematu zajęć. Może to być powiązanie leksykalne bądź gramatyczne. Ważne, żeby pojawiały się w niej słowa z danego zakresu lub konstrukcje gramatyczne, które akurat ćwiczymy. Poniżej fragment prawidłowo przygotowanego tekstu:

*Sportowcy mają chody, a szczególnie .....
chcesz mieć życie pokopane, to zostań .....
Piłkarzem. Piłkarzem, zostań piłkarzem!
Pan ..... ma pacjenta, a ..... ma chorobę,
jak ci lekarz pomoże, to będzie jeszcze gorzej!
Gorzej! Gorzej, to będzie gorzej!
..... mają śledztwo, lecz to jest tajemnica,
gdy spotkasz policjanta, to od razu lepiej zmykaj.
Zmykaj. Zmykaj, lepiej zmykaj!
..... ma pieniądze z banku pożyczone,
kiedy ich nie może oddać, to zastawia w banku żonę.
Żonę. Żonę, zastawia żonę!*

Każdy coś ma, muz./sł. K. Skiba

(www.tekstowo.pl – materiał przetworzony dla celów dydaktycznych)

Jest to materiał przygotowany na zajęcia poświęcone wprowadzeniu /powtarzaniu słownictwa związanego z zawodami i profesjami. Każde ze słów, które zostało zastąpione luką, jest nazwą zawodu lub związane jest z jakimś konkretnym zawodem. Pozwala to uczniom na przećwiczenie dokładnie tego, czego będziemy potem wymagać od nich na sprawdzianie czy teście. Ćwiczenie możemy zastosować na każdym poziomie językowym, dobierając tylko poziom i tematykę tekstu do uczniów.

Piosenka nie musi być skoncentrowana tylko na materiale leksykalnym. Luki mogą zawierać także konstrukcje gramatyczne, które były wprowadzane w danej jednostce lekcyjnej. Ważne jest, aby materiał, na którym pracujemy, był już wcześniej omówiony. Należy zwrócić na to uwagę szczególnie na początkowych poziomach językowych. Dodatkowo warto, aby tworzone przez nas luki zawierały pewną powtarzalność i były nastawione na pewne konkretne kategorie słów lub konstrukcji. Przykładowo, jeżeli podczas lekcji ćwiczymy z uczniami konstrukcje związane z czasownikami ruchu, na zajęcia powinniśmy dobrać piosenkę, która takie czasowniki zawiera.

Przy tego rodzaju ćwiczeniach warto również zwrócić uwagę na częstotliwość luk w tekście. Trzeba tu wziąć pod uwagę tempo piosenki – luki powinny występować z taką częstotliwością, aby uczeń zdążył zanotować usłyszane słowa. Zależy to również od poziomu językowego uczniów – im wyższy poziom językowy, tym więcej luk możemy wstawić w tekście, pamiętając przy tym o tempie piosenki i o tym, że uczniowie słuchają jej dwa razy.

2.3. TYP 3 – ĆWICZENIA KREATYWNE

W tej grupie zostaną przedstawione dwa sposoby na wykorzystanie piosenki w celu zaktywizowania działalności kreatywnej uczniów. Do pierwszego rodzaju ćwiczenia tego typu nauczyciel nie potrzebuje żadnych materiałów dodatkowych. W pierwszej fazie włączamy uczniom piosenkę – ważne jest, aby było to tylko nagranie dźwiękowe, bez wizualizacji czy teledysku. Po dwukrotnym wysłuchaniu piosenki dzielimy uczniów na pary lub grupy – w zależności od liczby osób w grupie. Każda grupa ma za zadanie wykonanie scenki (można ją również nazwać teledyskiem) do danego utworu. Sprawdzamy tutaj głównie rozumienie tekstu – najczęściej uczniowie będą prezentować to, co akurat opisywane jest w zwrotce czy refrenie. Po prezentacji wszystkich scenek można pokazać uczniom właściwy teledysk do utworu. Istnieje również możliwość wprowadzenia elementu rywalizacji, np. uczniowie mogą oddawać głosy na scenkę, która najbardziej im się podobała lub – ich zdaniem – była najbardziej zgodna z tekstem czy teledyskiem. Ze względu na to, że ćwiczenie zajmuje dość dużo czasu, można je zastosować w ramach powtórzenia materiału, na ostatnich pożegnalnych zajęciach lub na warsztatach językowych. Dobierając odpowiednią piosenkę, ćwiczenia tego typu możemy wykorzystać na poziomach A2–C2.

Nieco inaczej będzie wyglądać kolejna propozycja z tej grupy. Jest to zadanie o wiele trudniejsze, ponieważ wymaga działania kreatywnego związanego z budowaniem własnych konstrukcji językowych. Zaczniemy od tego jak przeprowadzamy tego typu ćwiczenie. Uczniowie otrzymują karty pracy z tekstem piosenki, w którym znajdują się luki. Poniżej fragment takiej karty pracy:

Anioły są takie .....
Zwłaszcza te w Bieszczadach
Gdy spotkasz takiego w .....
Wiele z nim nie pogadasz
Najwyżej na ucho ci powie
Gdy będzie w dobrym humorze
Że skrzydła .....
Nawet przy dobrej pogodzie
Anioły są całe .....
Zwłaszcza te w Bieszczadach
Łatwo w trawie się kryją
I w .....

Bieszczadzkie Anioły, muz./śl. K. Myszkowski

(www.tekstowo.pl – materiał przetworzony dla celów dydaktycznych)

W zaprezentowanym materiale luki nie obejmują tylko pojedynczych słów, ale całe konstrukcje lub frazy. Do kart pracy uczniowie otrzymują polecenie: „Uzupełnij tekst”. I uzupełniają go bez słuchania. Zadanie nie polega na zgadywaniu, co kryje się w tekście. Uczniowie mają uzupełnić go według własnego pomysłu, tworząc prawidłowe konstrukcje gramatyczne. Całość tekstu, wraz z uzupełnionymi lukami, musi być logiczna. Po wykonaniu zadania uczniowie mogą zaprezentować swoje wersje tekstu. Najczęściej robią to bardzo chętnie, ponieważ większość pomysłów wywołuje rozbawienie – co również wpływa na utrwalenie konstrukcji. Co w sytuacji, gdy nie są one poprawne? Zazwyczaj najlepiej uczymy się na własnych błędach. Gdy więc uczeń popełni błąd, poprawienie go przez nauczyciela lub innych uczniów może poskutkować tym, że zapamiętana zostanie prawidłowa konstrukcja. Na koniec odtwarzamy piosenkę, aby uczniowie mogli porównać oryginalny tekst ze swoją wersją. Sposób wymaga dość dużo kreatywności i znajomości wielu konstrukcji gramatycznych, dlatego najlepiej sprawdza się na poziomach B1–C2.

2.4. TYP 4 – ASPEKT KULTUROWY

Ostatni typ ćwiczeń koncentruje się na wykorzystaniu tekstu i innych aspektów utworów muzycznych. Sam utwór muzyczny można ująć w kategoriach zjawiska artystycznego i kulturowego. Jest to sztuka stworzona na potrzeby komunikowania się nie tylko przez słowa, ale również przez muzykę, wygląd, styl i gesty (Gancarz 2012, s. 12). W tej technice potraktujemy zatem piosenkę jako zjawisko na poziomie kulturowym. Przede wszystkim mamy tu szeroki wachlarz frazeologizmów, metafor i idiomów specyficznych dla języka polskiego, które możemy wprowadzić w przystępny sposób, właśnie za pomocą utworów muzycznych. W większości współczesnych piosenek występują również potoczny, które możemy tłumaczyć za pomocą kontekstu. Jeżeli połączymy tekst z dźwiękiem i obrazem, możemy również odnieść się do polskich tradycji i obyczajów, by omówić je na podstawie informacji zawartych w piosence czy teledysku. W tym przypadku nie potrzebujemy specjalnych kart pracy. Piosenka może być po prostu punktem wyjścia do dyskusji, dzięki czemu doskonale nadaje się na zajęcia konwersacyjne dla wyższych poziomów językowych.

3. KORZYŚCI PŁYNĄCE Z WYKORZYSTANIA PIOSENEK NA LEKCJACH JPJO

Podane powyżej propozycje wykorzystania piosenki w nauczaniu języka polskiego jako obcego nie obejmują całego spektrum możliwości. Tak naprawdę sposoby pracy z utworem muzycznym ograniczają tylko warunki techniczne środowiska szkolnego i kreatywność nauczyciela.

W pierwszej kolejności wróćmy do koncepcji inteligencji wielorakich Howarda Gardnera. W jaki sposób piosenka odpowiada rozwijaniu poszczególnych inteligencji? Jeżeli chodzi o inteligencję językową, to w piosence mamy nie tylko same słowa, ale również dźwięki. Dodatkowo, najczęściej słowa piosenki układają się w rymy. Przy inteligencji matematyczno-logicznej w piosence można wykorzystać samą strukturę tekstu – jest ona rytmiczna, oprócz tego w większości przypadków liczba sylab w wersie musi się zgadzać (co jest ważne, między innymi, przy ćwiczeniach kreatywnych). Również inteligencję ruchową rozwijamy podczas ćwiczeń z grupy kreatywnych. Jeżeli uczeń ma za zadanie zainscenizować piosenkę, to robi to właśnie poprzez ruch. W młodszym grupach wiekowych (np. w nauczaniu zintegrowanym) można zawsze

po pracy z piosenką wprowadzić element ruchowy. W przypadku inteligencji przestrzenno-ruchowej, z pomocą przychodzi tutaj takie serwisy jak np. YouTube, na których możemy obejrzeć teledysk do danej piosenki. Uczeń rozwija wtedy umiejętności językowe nie tylko przez tekst piosenki, ale również dzięki wizualizacji tego tekstu. W piosence mamy wszystko, co jest ważne dla dziecka o wysoko rozwiniętej inteligencji muzycznej, czyli dźwięk, rytm i melodię, które ułatwiają przyswajanie nowych słów i konstrukcji gramatycznych. W inteligencji przyrodniczej widzimy u dziecka łatwość w wychwytywaniu dźwięków z otoczenia. Jeżeli słowa wspomniemy dodatkowo instrumentami bądź odgłosami natury (co często się w piosenkach zdarza), uczniowi będzie jeszcze łatwiej nauczyć się nowych konstrukcji. Przy inteligencji intrapersonalnej łatwo wykorzystać to, że zawsze postrzegamy coś przez pryzmat siebie. Oznacza to, że uczeń zawsze będzie patrzył na piosenkę w kontekście kategoryzacji: „podoba mi się” albo „nie podoba mi się”. Taka kategoryzacja pozwala na stworzenie dodatkowych połączeń między daną kategorią a tym, co powinno zapamiętać dziecko. Na przykład: „Ten czasownik był w tej piosence, która tak bardzo mi się podobała”. Inteligencja interpersonalna polega na współdziałaniu z innymi osobami. Przy ćwiczeniach z piosenkami uczeń musi podjąć interakcję, chociażby po to, żeby przeczytać swoją wersję uzupełnionego tekstu piosenki. Oprócz tego może porównać swoją wersję z wersjami innych uczniów. Często również ćwiczenia kreatywne, takie jak inscenizacja teledysku, zmuszają do interakcji w grupie. Aż dochodzimy do inteligencji emocjonalnej, którą rozwijamy we wszystkich rodzajach ćwiczeń, ponieważ muzyka czy teksty piosenek zawsze będą wywoływać jakieś emocje i to w każdej grupie wiekowej. A jeżeli coś jest nacechowane emocjonalnie – łatwiej to zapamiętujemy.

Nie sposób nie zwrócić uwagi na korzyści, jakie płyną z wyżej podanych sposobów nauczania. Jest ich naprawdę wiele. Przede wszystkim w piosenkach każdy znajdzie coś dla siebie. Funkcjonuje przecież tak wiele stylów muzycznych, że właściwie mamy nieograniczone możliwości w ich doborze.

Wprowadzenie na zajęcia ćwiczeń i zadań z piosenkami to też chwila wytchnienia od regularnej nauki. Piosenka daje wrażenie odpoczynku, relaksu i zabawy. Doświadczenie pokazuje, że uczniowie bardzo lubią momenty, w których zamiast na rozwiązywaniu zadań gramatycznych bądź nauce słownictwa mogą się skupić na aktywnościach bardziej powiązanych z zabawą i rozrywką. Sprawia to, że uczą się poprzez tę aktywność, nawet nie zdając sobie z tego sprawy. Oczywiście ten moment rozrywki może czasami sprowadzić sztywno zaplanowaną lekcję na

zupełnie odmienne tory dyskusji – szczególnie gdy mamy do czynienia z grupami na wyższych poziomach językowych. Jeżeli jednak dyskusja jest prowadzona w języku polskim, może warto odejść od sztywno zarysowanych schematów. Uczniowie swobodnie używają języka, a to powinno być głównym celem w procesie jego nauczania.

Kolejną korzyścią zdaje się fakt, że muzyka faktycznie pomaga w nauce języka. Dla wielu narodowości język polski jest językiem trudnym, szczególnie pod względem dźwiękowym, intonacyjnym i akcentuacyjnym. I tu z pomocą przychodzą właśnie piosenki, które są tekstem, ale przedstawionym muzycznie. Istotny wydaje się być tutaj termin *semantyka muzyczna* wprowadzony przez Borisa Asafieva, zapożyczony z językoznawstwa, który mówi o tym, że muzyka jest pewnym rodzajem mowy (Asafiev 1971, s. 121). Powiązaniem terminem jest również *intonacja muzyczna*, oznaczająca głównie znaczenie muzyczno-semantyczne, co oznacza, że może scalić części składowe intonacji językowej, takie jak: dynamika, artykulacja, wysokość (tonalność) czy tembr (Warcholek 2016, s. 246). Ujmując rzecz inaczej, ułożenie tekstu i określonych kategorii leksykalnych czy gramatycznych w melodię, której składowymi są rytm, różne wysokości i długości dźwięków, pozwala na szybkie przyswojenie sobie wymowy i intonacji w danym języku. Właściwie każdy język tworzy swoje własne melodie w zależności od zasad akcentuacji, więc jeżeli muzyka daje nam możliwości w przedstawieniu tych zasad w intuicyjny i naturalny dla ucznia sposób, to jak najbardziej trzeba z tego skorzystać.

Oprócz tego trzeba pamiętać o tym, że muzyka łagodzi obyczaje i jest pewnego rodzaju mostem międzykulturowym. Pomaga przy przełamywaniu stereotypów oraz nawiązywaniu kontaktów. Pozwala w pełni pokazać obcokrajowcom nie tylko polski język, ale również tradycje i kulturę. A dla uczniów powracających stanowi pewnego rodzaju most do własnej tradycji i kultury.

Podsumowując, można stwierdzić, że wykorzystanie piosenek jest bardzo korzystnym sposobem wspomagania procesu nauczania języka polskiego jako obcego i drugiego. Utwory muzyczne w prosty sposób dostosowane do potrzeb uczniów i zastosowane w odpowiednim momencie lekcji oraz procesu nauczania pozwolą na urozmaicenie zajęć, a także zaciekawienie i zaktywizowanie uczniów, nawet tych najmniej aktywnych. Ważne jest również odpowiednie przeprowadzenie ćwiczeń z piosenkami i dobór zrozumiałych poleceń. Wydaje się, że podane powyżej przykłady wykorzystania utworów muzycznych na lekcjach pozwolą nauczycielom i lektorom na samodzielne, kreatywne i ciekawe przygotowanie zajęć z zastosowaniem piosenek.

BIBLIOGRAFIA

- Asafiev B., 1971, *Forma muzyczna jako proces*, Leningrad.
- Dyduchowa A., 1988, *Metody kształcenia sprawności językowej uczniów*, Kraków.
- Gancarz D., 2012, *Rosyjska poezja rockowa*, Kraków.
- Gardner H., 2009, *Inteligencje wielorakie: nowe horyzonty w teorii i praktyce*, Warszawa.
- Myszkowski K., *Bieszczadzkie anioły*: www.tekstowo.pl [01.07.2019].
- Skiba K., *Każdy coś ma*: www.tekstowo.pl [01.07.2019].
- Warcholek M., 2016, *Znaczenie muzyki i tekstu w pieśni*, w: H. Chodurska, A. Kotkiewicz (red.), *Tradycja i nowoczesność. Język i literatura Słowian Wschodnich*, Kraków, s. 240–252.

WAYS OF USING SONGS IN TEACHING POLISH AS FOREIGN/SECOND LANGUAGE

Keywords: Polish for foreigners, glottodidactic, music, song

Summary. The article discusses ways of using songs in language teaching, with particular emphasis on Polish for foreigners and learnt second language. The introduction outlines the development of modern technology, which is also related to the development of methods of teaching foreign languages. It also presents a general outline of the theory of multiple intelligences by Howard Gardner, in which the idea of using a song in the process of language teaching perfectly fits in. The main part presents ways of using songs during classes of Polish as a foreign language. They are divided into four categories according to the author's, in terms of the students' level of language proficiency and the type of audiovisual materials. The next part of the text emphasizes the benefits of using songs in the process of teaching the Polish language. The ending is a summary of the author's conclusions.
